

Potravinová alergie V PRAXI (DOSPĚLÍ PACIENTI)

MUDr. Jiří Nevrlka

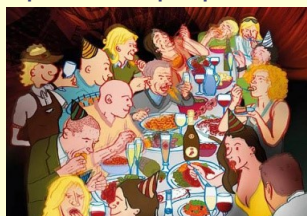
- UPIRA s.r.o., alergologická ambulance Brno

Datum vytvoření: 10/2018

Datum expirace: 10/2018

Obsah

- Náhled laiků, odborné veřejnosti a alergologů
 - Pojem aneb co to je ?
 - Epidemiologie aneb jak časté to je ?
 - Manifestace aneb jak se to projevuje ?
- Potravinová alergie – možnosti vyšetření
- Potravinová alergie – možnosti řešení
- Obecný návrh řešení pacientů při podezření na potravinovou patologii

Potravinová alergie POJEM

Potravinová alergie - pojem

- Nežádoucí reakce na potraviny vyvolaná neadekvátní **IMUNITNÍ** reakcí (na složky potraviny, které jsou za normálních okolností tolerovány).
- Z podstaty tohoto typu mechanismu je to reakce obecně **REPRODUKOVATELNÁ**.

Reakce na potraviny vs. Potravinová alergie

Reakce na potraviny jsou velmi pestré a jsou vyvolány různými příčinami. Obecně je dělíme na:

1. Imunologicky podmíněné reakce (ALERGIE):

- reakce časné přecitlivělosti podmíněné IgE (typ I);
- reakce non-IgE mediované tj. buněčný typ zprostředkovaný T-lymfocyty (typ IV), případně imunokomplexový typ (typ III).

2. Neimunologické mechanismy:

- enzymové deficity;
- reakce na aditiva; **INTOLERANCE**
- reakce na histamin nebo tyramin v potravě;
- *toxiny rostlinné, bakteriální, živočišné*

4. Nespecifická reaktivita

- funkční poruchy
- organické poruchy
- infekce a dysmikrobie

3. Potravinová averze.

Kombinace mechanismů

Alergie - pojem imunopatologický mechanismus

- **Reakce I. typu - mediovaná protilátkami IgE, časný typ**
 - vyjádřena u osob s atopickou reaktivitou
 - nejčastější typ alergie (alergie v užším smyslu)
 - inhalační alergie, alergie hmyzí jed, anafylaxe, (urtica, atop. ekzém,...)

Alergolog

- **Reakce II. typu - mediovaná non IgE protilátkami**
 - cytotoxické protilátky, např. transfúzní reakce x blokující protilátky, např. myastenia gravis x stimulační protilátky, např. Graves-Basedowova choroba

- **Reakce III. typu - mediovaná imunokomplexy IgG-Antigen**
 - některé autoimunity (SLE), sterilní následky infekcí (streptokok), ..
 - alergie podobná onemocnění, např. sérová nemoc, farmářská plíce

- **Reakce IV. typu - mediovaná buňkami (antigen specif. T lymfocyty)**
 - přecitlivělost oddáleného typu, např. granulomy, roztroušená skleróza
 - cytotoxická buněčná reakce, např. akutní rejekce transplantátu
 - reakce na cizí těleso, např. silikóza
 - některé alergie pozdního typu, např. kontaktní dermatitida, non IgE atopická dermatitida, většina potravinových a polékových alergií

Alergolog?

pozdní typ

Určení alergické etiologie

– problém definiční

- **Alergie časného typu** vs. pozdní typ vs. jiné imunopatologické mechanismy
- **Alergie časného typu** vs. zkřížené reakce
- **Alergie vs. Intolerance** (neimunologické mechanismy, „pseudoalergie“)
 - Histaminoliberace
 - Hyperreaktivita
 - Intolerance
- **Kombinovaný mechanismus**

Alergie - pojem

„zkřížená reaktivita“

- **Zkřížená reaktivita:**
 - reakce na antigeny strukturálně podobné reálnému alergenu
 - ✓ v rámci druhově příbuzných antigenů .. např. trávy a obilí
 - ✓ mezi druhově odlišnými antigeny .. např. jablko - bříza

„Klasické“ zkřížené alergie (OAS)

- Orální alergický syndrom ... oral allergy sy (OAS)
- Pylově potravinový syndrom ... pollen food sy (PFS)

Projevy: dráždění úst, patra, jazyka či rtů
→ pocit stažení hrdla, otok rtů, nosní projevy
→ angioedém, dušnost až anafylaxe

ALERGEN	ZKŘÍŽENĚ REAGUJÍCÍ POTRAVINY
Břízový pyl	Jablko, lískový a vlašský oříšek, celer a mrkev, peckoviny, syrové brambory, kiwi, med, ...
Travní pyl	Syrové rajské jablíčko, obiloviny (pšenice, žito), ...
Pyl ambrózie	Vodní meloun, ananasový meloun, banán, med, ...
Pyl pelyňku	Celer a mrkev, hořčice, koření (heřmánek, anýz, kari), ...
Latex	Banány, kiwi, avokádo, kaštan, brambora, peckovité ovoce, ...
Roztoči	Korýši, měkkýši, ...

Určení alergické etiologie – problém definiční

- **Alergie časného typu** vs. pozdní typ vs. jiné imunopatologické mechanismy
- **Alergie časného typu** vs. zkřížené reakce
- **Alergie vs. Intolerance (neimunologické mechanismy, „pseudoalergie“)**
 - Histaminoliberace
 - Hyperreaktivita
 - Intolerance
- **Kombinovaný mechanismus**

Alergie - pojem „intolerance - pseudoalergie“

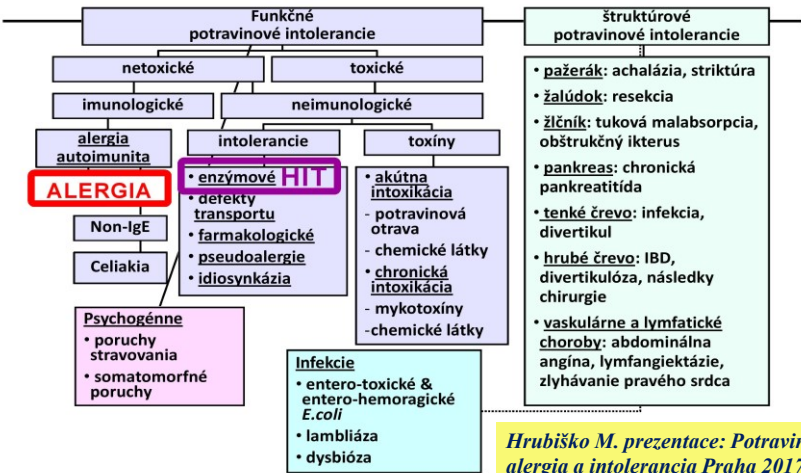
- **Histaminoliberace:**
 - „pseudoalergická“ reakce při vystavení některým faktorům (např. potravinám a lékům), které:
 - ✓ obsahují ve velkém množství **histaminu** (či jiné biogenní aminy)
 - ✓ nebo mající schopnost vyvolat jeho uvolnění v těle
 - ✓ zejména při nedostatku degradačních enzymů (**diaminooxidáza**).
- **Intolerance:**
 - nadměrná nepřiměřená reaktivita neimunitní na určitý zevní stimul, který u normálních osob zůstává bez odezvy.
 - **Specifikovatelná: potraviny** (laktózová intolerance,...), **léky** (ACEI intolerance,...)
 - **Nespecifikovatelná: potraviny** (intolerance lepku III.typ,...), **léky** („jsem alergická na všechny léky“,...)

Potravinová alergie

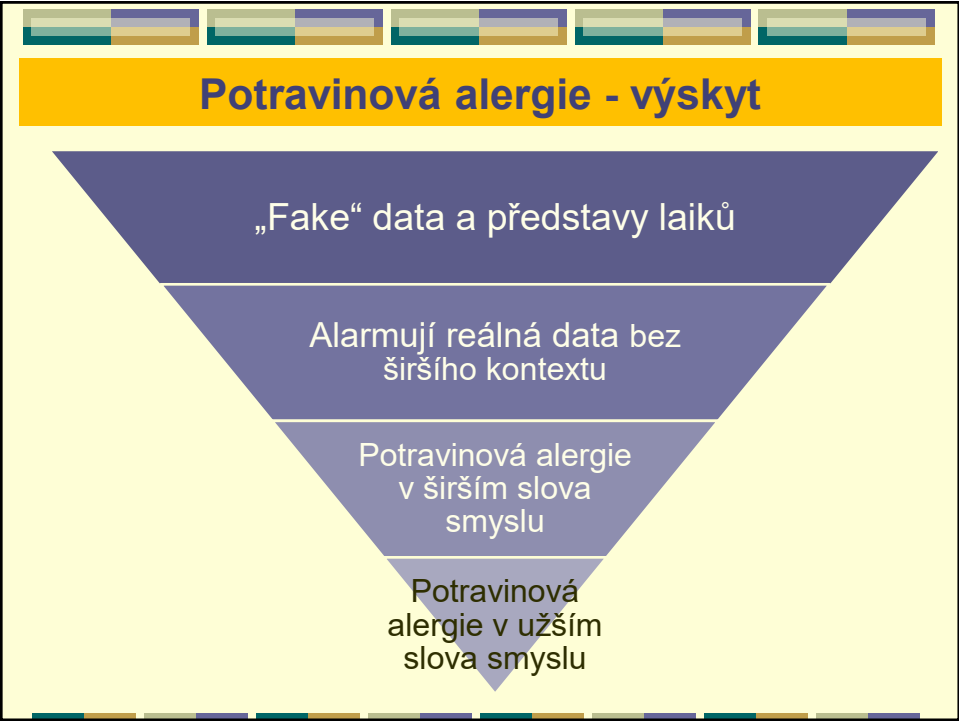
EPIDEMIOLOGIE

Potravinová alergie - výskyt

Potravinové intolerancie

Hrubíško M. prezentace: Potravinová alergia a intolerancia Praha 2017

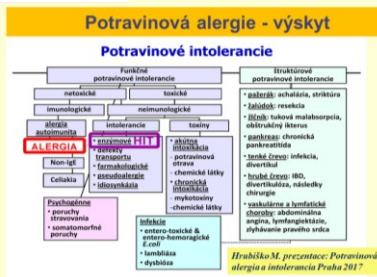
Potravinová alergie – výskyt (představy laiků)

POTRAVINOVÁ ALERGIE dospělí: Prevalence 2-3 %

- subjektivní hodnocení (dotazníky): 10-25 %
- pozn.: obj. IgE reaktivita na potravinová aditiva: 0.01-0.23%
- **klinické obrazy**: anafylaxe x kožní reakce x OAS x dyspepsie

Věk	lékařem dg. PA %	„potravina vadí“ %
5	3,3	7,6
9	4,1	8,8
13	3,0	9,3
17	3,7	9,0

Kratěnová J, Puklová V. SZÚ ČR 2011

Potravinová alergie – výskyt (alarmující data)

„Epidemie“ potravinové alergie

PA trpí **25 000 000** Evropanů
z toho **5 000 000** dětí

Výskyt potravinové anafylaxe
10 x více za posledních **10 let**

Dospělí **30-50 %** všech anafylaxí

Děti **80-90 %** všech anafylaxí

Bělohávková S, prezentace Praha 2015

Potravinová alergie – výskyt (data v kontextu)

1.POTRAVINOVÁ ALERGIE: Prevalence 2-3%

- klinické obrazy: anafylaxe x kožní reakce x OAS x dyspepsie
- kojenci a malé děti: 5-7%, často těžké formy (anafylaxe, enteropatie, neprospívání, těžké ekzémy a kopřivky, angiodém, astmatické projevy)
x alergie často „vyhasíná“ (viz dále)
- dospělí: 2-3%, většinou OAS !!

2.POTRAVINOVÁ INTOLERANCE: Prevalence 2-5%

- častější než alergie: poměr _ děti 8:2, dospělí 7:3
- enzymové deficity (výskyt v evropské populaci: laktóza 10-20%, fruktóza 10-20%, sorbitol 15-20%, FODMAP ?)
- reakce na histamin v potravě (výskyt HIT: 20%, nad 75 let až 50%)

Potravinová alergie – výskyt (data v kontextu)

1.POTRAVINOVÁ ALERGIE: Prevalence 2-3%

- klinické obrazy: anafylaxe x kožní reakce x OAS x dyspepsie

- k 3.Potravinová averze. Prevalence 10-14%

- a 4.Nespecifická reaktivita

- x ➤ funkční poruchy

- d Výskyt funkčních poruch GIT:

.. Prevalence 25-50 %

2.P Výskyt funkčních poruch střevních

- ča .. Prevalence: 14-24% (ženy), 5-19% (muži)

➤ er .. „nejčastější střevní onemocnění ve věku 20–50 let“

fruktóza 10-20%, sorbitol 15-20%, FODMAP ?)

- reakce na histamin v potravě (výskyt HIT: 20%, nad 75 let až 50%)

Potravinová alergie

ALERGENY

Potravinová alergie – podle věku		
kojenci	děti	dospělí
mléko	mléko	arašíd → mák
vejce	vejce	stromové o.
pšenice	pšenice	ryby
sója	sója	mořské plody
	arašíd	ovoce
	stromové o.	zelenina
	ryby	
	mořské plody	
Obvykle OAS (FPS)		
Bělohávková S, prezentace Praha 2015 (upraveno)		

Potravinová alergie – navždy ?

Bělohlávková S, prezentace Praha 2015

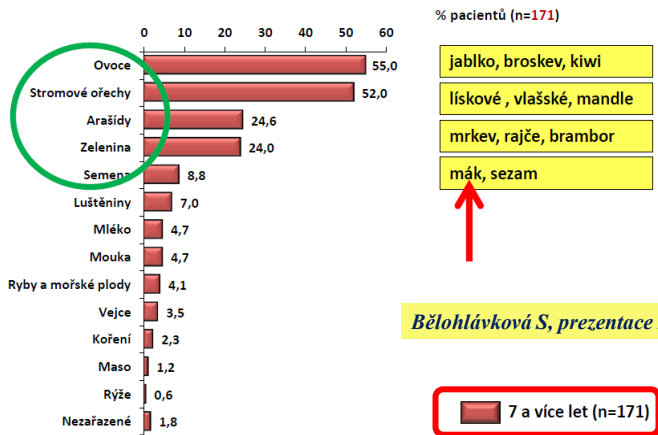
potravina	1.příznaky	vývoj
vejce	6-24 měsíců	75% mizí (7let)
mléko	0-12 měsíců	76% mizí (5let)
arašíd	6-24 měsíců	perzistující 20% mizí (5let)
ořechy	1-7 let, dospělí	perzistující 9% mizí (5let)
ryby	dospělí	perzistující
pšenice	6-24 měsíců	80% mizí (5let)
soja	6-24 měsíců	67% mizí (2roky)

Lack G, NEJM 2008, 359

DAFALL
DATABASE OF FOOD ALLERGY

Potravinová alergie – věk nad 7 let (CZ)

Bělohlávková S, prezentace Praha 2017

Reakce na potraviny dle věku (při vyšetření)

Potravinová alergie MANIFESTACE

Anafylaxe

• náhle vzniklý a život ohrožující stav, jehož příčinou je **prudká celková (systémová) reakce organismu** na (obvykle) kontakt s určitým alergenem.

• **projevy anafylaxe:**

-**kůže:** svědění, zarudnutí, vyrážka, kopřivka, otok

-**dýchací trakt:** rýma, chrapot, kašel, dušnost

-**zažívací trakt:** křeče břicha, zvracení, průjem

-**oběhový systém:** bledost, studený pot, tachykardie, hypotenze

-**systém močový a pohlavní:** stahy dělohy, močového měchýře, ledvinová kolika

-**nervový systém:** cefalea, strach, nervozita, neklid, mdloby, bezvědomí.

... mohou být jen některé z výše uvedených přes různé kombinace až k rozvoji **anafylaktického šoku** se selháním srdce a oběhu !!

• **spouštěče typické:** jed včely a vosy, některé potraviny (ořechy, mák, mořské plody), některé léky (ATB, vakciny).

• **Terapie:** **pohotovostní set !!**

prevence – zákaz alergenu, AIT ?!

Anafylaxe

• náhle vzniklý a život ohrožující stav, jehož příčinou je **prudká celková (systémová) reakce organismu** na (obvykle) kontakt s určitým alergenem.

• **projevy anafylaxe:** **Potraviny → až 50% anafylaxí**

→ až 90% u dětí

-**kůže:** svědění, zarudnutí, v

-**dýchací trakt:** rýma, chrapot

-**zažívací trakt:** křeče břicha

-**oběhový systém:** bledost, s

-**systém močový a pohlavní:** ..

-**nervový systém:** cefalea, s

... mohou být jen někte

až k rozvoji **anafylakti**

• **spouštěče typické:** ..

mák, mořské plody), n

.. úmrtí v ČR ročně 0-3

.. 70-80% atak proběhne outdoor

.. průměrný nástup 20-25 min.

.. může být bifazie (1-72h)

.. FDEIA (exercise induced)

.. stopy alergenů a kontaminace

• **Terapie:** **pohotovostní set !!**

prevence – zákaz alergenu, AIT ?!

Anafylaxe (potravinová)

„může obsahovat stopy“

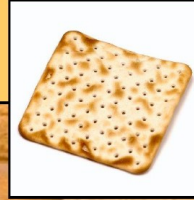
Evropa

315 sušenek označených „may contain“
25% stopy lískových o.
23% stopy arašídů

Bělohávková S, prezentace Praha 2015

254 čokolád označených „may contain“
75% stopy lískových o.
37% stopy arašídů

Pele 2007

Anafylaxe (potravinová)

Alergenní složky v potravinách – značení

Vyhláška č.113/2005, poslední úprava s platností od 13.12.2014

Bělohávková S, prezentace Praha 2015

Povinné značení vybraných 14 alergenů podléhajících legislativě EU – nikoli všechny alergeny

Od 12/14 musí být „jasně a zřetelně označeno“ i na nebalených potravinách a zhotovených potravinách (prodej na ulici, školní jídelny, restaurace)

Asthma bronchiale

ASTMA je **chronické zánětlivé onemocnění dolních dýchacích cest spojené s bronchiální hyperreaktivitou.**

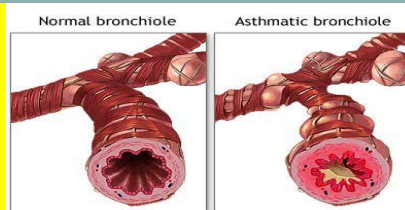
• příčinou akutních klinických projevů ti

Potraviny → jako možný spouštěč u 2-17% astmatiků

.. zejména v dětském věku

.. FDEIA: pšeničná mouka, korýši

.. Cave: inhalace potrav.alergenů

→ **Zánět dýchacích cest** (eosinofilní x neutrofilní zánět).

→ **Bronchiální hyperreaktivita** (spasmus hladkých svalů).

→ **Reverzibilní obstrukce** (spasmus, otok sliznice, hlen).

Angioedém

• **zánětlivé onemocnění hlubších vrstev kůže** spojené s tvorbou lokálního otoku, projevem nekožním je spíše bolest (pnutí).

• může jít o výskyt jednotlivý, opakovaný, event. i chronický.

Potravinová alergie → do 4% angioedémů v dětském věku

- **příčina nemusí být alergická**

.. x viz kopřivky x tzv. hereditární angioedém.

• **Terapie: antihistaminika ANO**

- dávky až 4tbl. denně (2-0-2)

+ v kombinaci s SKS (kortikoidem)

Význam odlišení:

→ Prevence kontaktu s alergenem

Orální alergický syndrom

- Orální alergický syndrom ... oral allergy sy (OAS)
- Pylově potravinový syndrom ... pollen food sy (PFS)

Projevy: dráždění úst, patra, jazyka či rtů

- pocit stažení hrdla, otok rtů, nosní projevy
- angioedém, dušnost až anafylaxe

ALERGEN	ZKŘÍŽENĚ REAGUJÍCÍ POTRAVINY
Břízový pyl	Jablko, lískový a vlašský oříšek, celer a mrkev, peckoviny, syrové brambory, kiwi, med, ...
Travní pyl	Syrové rajské jablíčko, obiloviny (pšenice, žito), ...
Pyl ambrózie	Vodní meloun, ananasový meloun, banán, med, ..
Pyl pelyňku	Celer a mrkev, hořčice, koření (heřmánek, anýz, kari), ...
Latex	Banány, kiwi, avokádo, kaštan, brambora, peckovité ovoce, ...
Roztoči	Korýši, měkkýši, ..

Kopřivka (urtica)

- **zá** **Potravinová alergie** → akutní max. 20% **ch**
- **pup** → chronická max. 10%
- **mů** .. v.s. histaminoliberace /potravinové intolerance/
- **výs**

- **příčina nemusí být alergická,**
- .. x fyzikální faktory (chlad, tlak), „histaminoliberace“ (léky, potraviny), **záněty** (infekce, nádory) x **neznámé příčiny** (idiopatická urtika).

- **Terapie:** antihistaminika
- dávky až 4tbl. denně (2-0-2)
- někdy i sedativní typy
- + **péče o kůži, kortikoidy, ...**

Význam odlišení:
→ Prevence kontaktu s alergenem

Ekzém (atopický)

Potravinová alergie: IgE vs. non-IgE

- u kojenců a malých dětí: 33%, těžké až 90%
- u dospělých: 3 („téměř ztrácí význam“)-20%
- .. v.s. histaminoliberace /potravinové intolerance/

- **primární je narušení kožní bariéry** (zvýšené celkové IgE je zde korelátem kožního zánětu a obecné atopie – nikoli „dohledatelné“ alergické příčiny ekzému)
- **irritace zevně** -fyzikální faktory (chlad, mech.dráždění,...), chemické faktory (pot, kosmetika, prach, smog,...), **aeroalergeny** (roztoc, zvířata,...), infekce
- **irritace zevnitř** -nemoc, stress, histaminoliberace / **alergeny** (léky,potraviny).

- **Terapie: antihistaminika ANO**

- potlačit svědění (circulus vitiosus)
- dávky až 4tbl. denně (2-0-2)

+ **za exacerbace v kombinaci s topikem (kortikoidním ,...)**

+ **péče o kůži - promazávat (emolienca) !!**

GIT projevy (výhradně)

Eosinofilní esofagitida

→ 0.05-0.1%

Potravinové intolerance

- Histaminová
- Sacharidová
laktózová,
fruktozová,
sorbitolová,
FODMAP

Nespecifická reaktivita

- horní dyspepsie
- dolní dyspepsie
- ...

Potravinové alergie

- GIT eosinofilní enteropatie
- Kojenci +: *Food protein induced enteropathy*, FPIES - enterokolitis

Výskyt laktóзовé intolerance podle zemí

→ až 15% evropanů

GIT projevy – laktozová intolerancia

ČO JE LAKTOZOVÁ INTOLERANCIA?

Laktozová intolerancia je porucha trávenia mliečného cukru – laktozy, ktorá je prirodzenou súčasťou mlieka a mliečnych výrobkov ale aj iných potravín. Príčinou je nedostatok enzýmu **lakτάzy**, ktorý laktozu štiepi. Laktozová intolerancia patrí medzi potravinové intolerancie (nealergická). Aktivita enzýmu lakτάzy je vysoká počas dospelosti a postupne klesá po druhom roku života. Její pokles a schopnosť štiepiť laktozu je rôzna. U niekoho je dostatočná počas celého života, u iných jedincov nestačí na rozštiepenie prijatej laktozy v strave. Následne vznikajú rôzne zdravotné problémy či už tráviaceho traktu (**bolesti brucha, nafukovanie, kŕče spojené s hnačkami, ktoré kyslo zápachujú, zvracanie, skvŕkanie v bruchu**) alebo celkové príznaky (**bolesti hlavy, únava, bolesti svalov, ekzémy, svrbenie**). Intenzita príznakov závisí od množstva konzumovaného mliečného cukru a tiež od stupňa laktozovej intolerancie – práhu, do ktorého telo toleruje mliečny cukor. **Príznaky sa objavujú** väčšinou od 30 minút do dvoch hodín od konzumácie potravín obsahujúcich laktozu, ale môžu sa objaviť aj po 12 hodinách.

VÝZNAM LAKTOZY PRE ĽUDSKÝ ORGANIZMUS:

Laktoza je výborným zdrojom energie, ktorá je potrebná pre rast a normálne fungovanie organizmu. Laktoza okrem toho prispieva vplyvom na vstrebávanie a využitie vápnika v tele, čo má význam pre rast a štruktúru kostí. **Najzávažnejším zdravotným dôsledkom dlhodobého nedostatku vápnika v každodennej strave môže byť rednutie kostí (osteoporóza).** Hrozba osteoporózy však úplne stačí na to, aby sme sa aj tak „banálny“ problém, akým je intolerancia laktozy, brali s dostatočnou vážnosťou.

NAJDOLEŽITEJŠIE ZÁSADY STRAVOVANIA:

1. **Úplne vynechanie mlieka a mliečnych výrobkov je potrebné iba v prípade vrodeného chýbania enzýmu lakτάzy alebo alergie na bielkovinu kravského mlieka!** Vynechanie mliečnych výrobkov nie je úplne správne hlavne v prípade čiastočného chýbania lakτάzy – je potrebné zistiť, ktoré potraviny s obsahom laktozy spôsobujú zdravotné ťažkosti a hlavne aj ich množstvo, ktoré ešte tráviaci trakt „zvládne“ spracovať. **Konzumácia bežného mlieka sa neodporúča**, aj keď v niektorých prípadoch v malých množstvách, po vydatnejšom jedle alebo spolu s kakao alebo kukuričnými lupienkami môže byť dobre znášané. Syry a maslo nie je potrebné úplne vylúčiť zo stravy, aj keď je lepšie vyhnúť sa mliečnym syrom. Tvrdé, dlho zrejúce syry môžu byť celkom dobre tolerované.

2. **Jogurty, ale aj kyslemliečne výrobky, síce laktozu obsahujú, ale ich súčasťou sú aj žive kultúry, ktoré pomáhajú laktozu štiepiť.**
3. **Riešením môže byť konzumácia bezlaktozového mlieka a mliečnych výrobkov.**
4. **Výživové doplnky obsahujúce enzým lakτάzu, ako napr. LACTOSOLV® 17 500 FCC, môžete užívať, ak sa stravujete v prostredí, kde neviete, či podávaná strava neobsahuje laktozu, alebo ak si nechcete odopíjať potraviny s obsahom laktozy.** Enzým lakτάza zlepšuje trávenie laktozy v prípade osôb, ktoré majú ťažkosti s trávením laktozy.
5. **Pokiaľ sa zo svojej stravy úplne vylúčíte mliečne výrobky, je potrebné nahradiť prísun vápnika z iných potravín.**

Viac informácií získate na www.lactosolv.sk

JEDLÁ OBSAHUJÚCE LAKTOZU:

Laktoza nie je iba v mlieku a v mliečnych výrobkoch. Nachádza sa aj v potravinách, kde by sme to nečakali:

- maslo, margarín
- smotana
- tvaroh
- syry (hlavne mäkké a tavené)
- zmrzlina
- jogurty
- sladkosti (šleškys, pudíngy, oplatky)
- pečivo, pečiarenské výrobky, cereálie, pizza
- čokoláda, cukrovinky, cukrárenské koláče
- omáčky, instantné polievky
- krémy a náterky
- niektoré údeniny, šunky a mäsové výrobky, peťaty
- mnohé hotové jedlá s prídáním mlieka, smotany

Laktoza sa používa **pri výrobe liekov**, preto je dôležité prečítať si príbalovú leták a pri návšteve lekára ho informovať o svojej laktozovej intolerancii.

LACTOSOLV® 17 500 FCC
enzým lakτάza

GIT projevy – histaminová intolerancia

ČO JE HISTAMINOVÁ INTOLERANCIA?

Histaminová intolerancia (označovaná skratkou HIT) je stav, kedy následkom nepomeru medzi prísunom histamínu v strave a schopnosťou ho odbírať vznikajú rôzne zdravotné problémy ako: hnačky, nafukovanie, kŕče, bolesti hlavy podobné migréne, závraty, podráždenie kože – červené škvrny, svrbenie, alergie, opuch nosovej sliznice, kýchanie, ťažkosti s dychom podobné astme, zhoršenie príznakov astmy, búšenie srdca, poruchy menštruačného cyklu, bolestivá menštruácia, potraty a podobené.

Príčinou HIT je nedostatok alebo znížená funkcia enzýmu diaminooxidáza (DAO) v tenkom čreve. Výskyt a intenzita príznakov sú individuálne – líšia sa od pacienta k pacientovi. Rovnako individuálny je aj zoznam potravín, po ktorých sa príznaky HIT objavujú alebo zhoršujú.

Podrobné informácie o histaminovej intolerancii nájdete na internetovej stránke www.daosin.sk/daosin/bazaru-pre-pacientov.

NAJDOLEŽITEJŠIE ZÁSADY STRAVOVANIA:

- Jedzte len čerstvé potraviny:
- sledujte dátum spotreby potravín.
- Varené jedlo neskladujte v chladničke a neprihrievajte:
- skladovanie a prihrievanie stravy zvyšuje množstvo histamínu (histamín sa varom nerozkladá a v niektorých potravinách sa môže jeho obsah zvýšiť až 10 násobne, aj keď je jedlo skladované v chladničke).
- Vyhýbajte sa konzervovanej a mrazenej strave:
- čím dlhšie je potravinu uskladňovaná, tým viac histamínu obsahuje a to aj v mrazenom stave.
- Vyhýbajte sa potravinám, pri príprave ktorých bol použitý proces fermentácie alebo kvasenia.
- Uprednostňujte doma pripravenú stravu:
- máte tak kontrolu nad zložením a čerstvosťou surovín
 - identifikujte potraviny, ktoré Vám spôsobujú ťažkosti (aj ich množstvo) a následne sa im vyhýbajte.
- Obmedzte konzumáciu alkoholov:
- alkoholické nápoje obsahujú histamín (červené víno, sekt a pivo)
 - zároveň blokujú aktivitu enzýmu diaminooxidáza.
- Aby nedošlo k narúšeniu príjmu základných živín, nájdite mieru, aké potraviny a v akom množstve je Vaše telo schopné tolerovať. Ak diéta nestačí, alebo sa nechcete úplne vzdať Vašich obľúbených jedál, užívajte pred jedlom obsahujúcim histamín výživový doplnok DAOSIN®, obsahujúci bielkovinový extrakt s obsahom enzýmu diaminooxidáza.

POTRAVINY, KTORÉ VAM MÔŽU SPÔSOBOVAŤ ŤAŽKOSTI:

- alkohol (najmä červené víno, sekt a kvaskinkové pivo, ale aj destiláty)
- syry (najmä zrejúce – napr.: gouda, čedar)
- morské plody, ryby a rybie výrobky – čím sú staršie, mrazené tým vyšší obsah histamínu obsahujú
- kysnuté cesto (pizze, bielo pečivo, čerstvé mäso prepečené pečivo), pizza sa môže kvôli oblohe a prísadám stať „histaminovou bombou“
- údeniny (saláma, šunka) a všetko skladované mäso
- kyslá kapusta, špenát, paradajky, baklažán, strukoviny
- rôzne druhy ovocia (napr.: jahody, ananás, papaya, banán, kiwi)
- surový vaječný bielok
- čokoláda, orechy/oriešky, korenie, kakao, čierny a zelený čaj, ďaklé drevo
- sytené nápoje
- farbivá, konzervačné látky, stabilizátory, zvyšovače chuti, príchute.

LIEKY A LIEČIVÁ, KTORÉ VAM MÔŽU SPÔSOBOVAŤ ŤAŽKOSTI:

antiaritmy (verapamil, antibiotiká (cefuroxim, cefotiam, kyselina klavulanová, doxycyklín, isoniazid, D-cyloserin, chlorochin, pentamid), analgetiká (metamizol), antidepresíva, psychofarmaká (amitríptilín, diazepam, inhibitory monoaminooxidázy, haloperidol), antiepileptiká (metodogranidol), antihistaminiká (prometazín), antihypertenzíva (verapamil, alprenolol, dihydrálatizín), antimalariká (chloroquin), bronchodilatancia (aminophylín, teofylín), diuretiká (furosemid, amilorid), mukolytiká (N-acetylcystein, ambroxol), myorelaxancia (alcuronium, pancuronium, D-tubocurarin), tráviaci systém (cimetidín, metoclopramid), rôzne (chinidín), antiseptiká (akriflavín chlorid, framyctín), analgetiká (morfin, petidín, kodeín, metamizol), protizápalové lieky (kyselina acetylsalicylová), antihypotoniká (dobutamin), lieky proti kašli (kodeín), cytostatiká (cyklofosfamid), kontrastné látky (najmä s obsahom jódu), lokálne anestetiká (mexicain, procain, marcain, prilocain), narkotiká (barbituráty, tiopental).

AKO PREDCHÁDZAŤ PREJAVOM HISTAMINOVEJ INTOLERANCIE:

- Základom je **nízko-histaminová diéta**. K najvhodnejším potravinám a nápojom patria:
- zemiaky, ryža, cestoviny, cereálie, ovsené vločky
 - chlieb a pečivo z nekysnutého cesta
 - čerstvé mliekarenské výrobky: mlieko, čerstvý smotanový syr, tvaroh, smotana
 - zelenina: hľuzkový šalát, karfiol, brokolica, čakanka, uhorka, mrkva, cesnak, huby, cuketa, špargľa, cibuľa, reďkovka
 - ovocie: jablká, melóny, hrušky, hrozno, rebarbora
 - vlašský olej
 - čerstvé mäso a hydina (okrem kuraciny)
 - ryby sa odporúčajú iba úplne čerstvé
 - tepelne spracované vajcia
 - z nápojov voda alebo nesytená minerálna voda.

Ak nízko-histaminová diéta nepostačuje, alebo sa nechcete úplne vzdať Vašich obľúbených jedál, odporúča sa užívanie výživového doplnku DAOSIN® s obsahom enzýmu diaminooxidáza, ktorý odbúrava histamín prítomný v strave. Užíva sa vždy tesne pred jedlom.

DAOSIN®
enzým diaminooxidáza

GIT projevy – DYSPEPSIE

Dyspepsie – definice

Symptom
→ „široká definice“

1914-2010

CHoroba
→ „úzká definice“

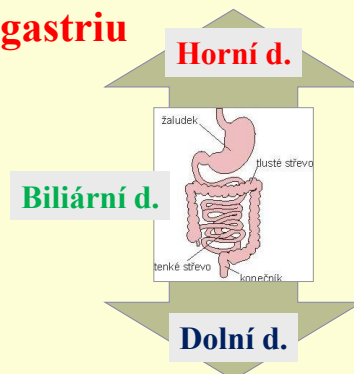
Není vždy zřetelně rozlišen pojem dyspepsie ve smyslu příznaku od nemoci. ... se v současné době stává povšechným označením obtíží, které se připisují trávicímu ústrojí. Má tedy podobný význam jako termíny mrtvice, revmatismus, chřipka apod.

* Mařatka Z.: Kritické poznámky k definicím neorganických trávicích poruch in Funkční poruchy trávicího traktu. 2003:25-34.

Dyspepsie – definice („široká“)

Symptomatologie dyspepsie:

- bolesti břicha, resp. břišní dyskomfort
- poruchy vyprazdňování (průjem, zácpa)
- pocit plnosti v břiše či **v epigastriu**
- říhání bez úlevy
- pachutě v ústech
- **pyróza**
- nechutenství
- nauzea

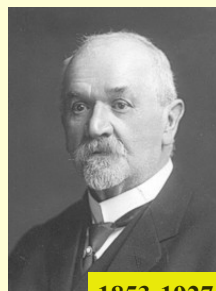
Dyspepsie – definice

AKUTNÍ

→ obvykle alimentární nebo infekční

Symptomatologie dyspepsie:

- bolesti břicha, resp. břišní dyskomfort
- poruchy vyprazdňování (průjem, zácpa)
- pocit plnosti v břiše či **v epigastriu**
- říhání bez úlevy
- pachutě v ústech
- **pyróza**
- nechutenství
- nauzea

1853-1927

Thomayer 1893:

Dyspepsie =
když některá součástka
fysiologického procesu
travného jest vadná.

CHRONICKÁ

→ obvykle funkční

Dyspepsie – definice („úzká“)

Římská kritéria dyspepsie 1998: rekurující nebo chronická bolest či dyskomfort v oblasti břicha **trvající nejméně 3 měsíce.**

Mařatkova definice dyspepsie 1988:

obtíže spojené s trávením v žaludku a ve střevě. Na rozdíl od jiných obtíží:

- ✓ bývá provázena zjevnými příznaky trávicí poruchy (zvracením, průjemem, zácpou, říháním a pod.)
- ✓ bývá závislá na druhu stravy
- ✓ závisí na činnosti trávicích orgánů

1914-2010

III. Římská klasifikace (2006)

A. Funkční jícnové poruchy

- A1. Funkční pyróza
- A2. Funkční bolest na hrudi z jícne
- A3. Funkční dysfagie
- A4. Globus

B. Funkční gastroduod.poruchy

- B1. Funkční dyspepsie
 - B1a. Postprandiální distress syndrom
 - B1b. Syndrom epigastrické bolesti
- B2. Říhání
 - B2a. Aerofagie
 - B2b. Nespecifické nadměrné říhání
- B3. Nausea a zvracení
 - B3a. Chronická idiopatická nausea
 - B3b. Funkční zvracení
 - B3c. Syndrom cyklického zvracení
- B4. Ruminační syndrom dospělých

C. Funkční střevní poruchy

- C1. Dráždivý tračník (IBD)
- C2. Funkční nadýmání
- C3. Funkční zácpa
- C4. Funkční průjem
- C5. Nespecifická funkční střevní onem.

D. Funkční břišní bolestivé syndromy

E. Funkční poruchy žlučníku a Oddiho svěrače

- E1. Funkční poruchy žlučníku
- E2. Funkční biliární poruchy Oddiho svěrače
- E3. Funkční pankreatická poruchy Oddiho svěrače

F. Funkční anorektální poruchy

- F1. Funkční fekální inkontinence
- F2. Funkční anorektální bolest
 - F2a. Chronická proktalgie
 - F2a1. Syndrom levatoru ani
 - F2a2. Nespecifická funkční anorektální bolest
 - F2b. Proktalgie fugax
- F3. Funkční poruchy defekace
 - F3a. Dyssynerická defekace
 - F3b. Nedostatečná defekační propulze

Funkční poruchy

Mařatkova klasifikace

1. funkční dyspepsie horní

- dráždivý žaludek
- chabý žaludek
- neúplné a zvláštní tvary

2. funkční dyspepsie dolní

- dráždivý tračník
- spastická zácpa
- funkční průjem
- neúplné a zvláštní tvary

Funkční poruchy

3. funkční dyspeptický syndrom = 1+2

4. funkční dyspepsie biliární

Dyspepsie a ALERGOLOG

Reakce na potraviny vs. Potravinová alergie

Odeslán ad: Alergologie a imunologie

Kód namrauy

Požadováno:

- ☐ Konsiliární vyšetření
☐ Vyšetření
☐ Ošetření

Doporučeno:

- ☐ Převzetí do péče
☐ Hospitalizace

Důvod požadavku (doporučení):
intermitentní střevní obtíže - bolesti břicha, řídká stolice, nadýmání - v minulosti zjištěny hraniční PI proti betalaktoglobulinu, coeliakie neprokázána - nálezy má u sebe prosím o vyšetření děkuji

* 27021 19.11.2018:

- pacientka r.1998
- studentka
- RA 0, OA /jiná/ 0.
- GEA nevyšetřena
- nálezy u sebe nemá ☺
- .. cestou PL 2017 sono břicha dle pac. bpn.

- jde zejména o nadýmání a břišní dyskomfort
- .. po kávě (s mlékem), alkoholu, kyselém nebo příliš sladkém
- .. za cca 30? minut po jídle, odezní do dalšího dne.
- .. kvituje Smectu a Espumisan.

- ✓ bývá závislá na druhu stravy
- ✓ závisí na činnosti trávicích orgánů

1914-2010

Dyspepsie (chronická) – řešení

- Laická samoléčba - pacient
- Odborné nelékařské poradenství - lékárna

- Lékař prvního kontaktu - **praktický lékař**

- Lékař specialista – **gastroenterolog**

- Specialista druhého stupně – **alergolog / imunolog ?**

**je nutno vyloučit
postižení organické !!**

- fyzik.vyš.
- laboratoř
- sono, CT,..
- skopie

Dyspepsie (chronická) – řešení

- Laická samoléčba - pacient
- Odborné nelékařské poradenství - lékárna

- Lékař prvního kontaktu - **praktický lékař**

- Lékař specialista – **gastroenterolog**

- Specialista druhého stupně – **alergolog / imunolog ?**

**je nutno vyloučit
postižení organické !!**

- fyzik.vyš.
- laboratoř
- sono, CT,..
- skopie

**je nutno vyloučit
potravinovou alergii ?**

- anamnéza

Dyspepsie (chronická) – řešení

Varovné příznaky:

- Zvracení protrahované, hemateméza
- Dysfagie, odynofagie
- Kachexie, hubnutí
- Ileózní příznaky
- Recidivující koliky
- Meléna, dlouhodobá terapie NSA
- Dyspepsie prolongovaná přes intervenci

**Došetření
(odborné)**

Dyspepsie (funkční) – řešení

Etiologie – vysvětlení pacientovi

- A. Motilita: regulace - mechanismy nervové (psychické vlivy - stres)
 - parakrinní, endokrinní
- B. Viscerální hypersenzitivita
- C. Psychosociální vlivy: významně se podílí na vzniku i průběhu
 - stres mění funkci střeva a konečníku
- D. Luminální faktory: spíše zhoršují, než vyvolávají
 - malabsorbce fruktózy, sorbitolu aj., potravinové alergie
- E. Nerovnováha neurotransmiterů:
- F. Infekce a zánět:
 - dysmikrobie, Hp
 - citokininy (rozvoj dráždivého tračníku)

STRESS !

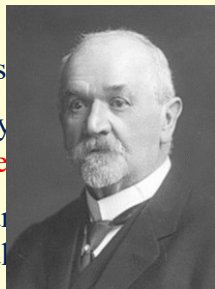

Camilleri, Snape, Drossmann, Scott, Lukáš

Dyspepsie (funkční) – řešení

Etiologie – vysvětlení pacientovi

- A. Motilita: regulace - mechanismy nervové (psychické vlivy - stres)
 - parakrinní, endokrinní
- B. Vis
- C. Psy
 - stre
- D. Lu
 - mal
- E. Nerovnováha neurotransmiterů:
- F. Infekce a zánět:
 - dysmikrobie, Hp
 - citokininy (rozvoj dráždivého tračníku)

Thomayer 1886:

Úvod do drobné praxe lékařské:
„Dyspepsie původu nervového
jest dítkem naší doby.“

STRESS !

Camilleri, Snape, Drossmann, Scott, Lukáš

Dyspepsie (funkční) – řešení

Režimová opatření:

- **pozitivní orientace** (prevence stresu, odpočinek, dovolená, meditace, jóga, ..)
- **spánek** (pravidelný, se zvýšenou polohou hlavy)
- **nekouřit, redukovat příjem alkoholu**
- **redukovat váhu** (je-li nadváha)
- **vyvarovat se nošení těsných šatů**
- **dostatek tekutin**
- **prevence NSA nesektivního typu**

Dyspepsie (funkční) – řešení

Režimová opatření:

- **vyvarovat se stravy vyvolávající potíže**
 - **Složení**
 - .. **Ne:** tučná jídla, ostrá a dráždivá jídla, čokoláda, obtížně stravitelná jídla, v pití prevence kofeinu + alkoholu + sycených CO₂ + chininu (tonik) + silných čajů, při meteorismu omezení zeleniny, ovoce a sacharidů, **individuální intolerance**.
 - .. **Ano:** probiotika, vláknina, event. šetrící dieta
 - **Množství**
 - .. **Ne:** velké porce
 - .. **Ano:** menší a častější dávky nedráždivé stravy
 - **Časování**
 - .. **Ne:** jídlo i nápoje před ulehnutím

Dyspepsie (funkční) – řešení

▪ Anxiolytika

- starší osoby, např. oxazepam, alprazolam, bromazepam,...

▪ SSRI a další moderní antidepresiva

- mladší osoby a vleklé potíže s úzkostnou komponentou, např. fluoxetin, citalopram, ...

▪ Triciklická antidepresiva

- parasympat. působení vs. NÚ, např. dosulepin, amitriptilin

▪ Atypická neuroleptika

- snižují hypersensitivitu GIT, sulpirid (Dogmatil, Prosulpin)

Psychofarmaka ?

Dyspepsie (funkční) – řešení

Symptomatická terapie:

- nejsou-li **varovné příznaky** lze doporučit léky ke korekci hlavních symptomů.

- Zvracení protrahované, hemateméza
- Dysfagie, odynofagie
- Kachexie, hubnutí
- Ileózní příznaky
- Recidivující koliky
- Meléna, dlouhodobá terapie NSA
- Dyspepsie prolongovaná přes intervenci

**Došetření
(odborné)**

Dyspepsie (funkční) – řešení

- **Antidiarhoica**
 - střevní antiinfektiva .. např. Endiaron, Ercefuryl
 - střevní eubiotika .. např. Hylak forte, Lacidofil
 - antipropulsiva .. např. Reasec, Imodium, Loperon,
 - střevní absorbencia .. např. Smecta, Carbo Medicinalis
- **Laxativa**
 - kontaktní .. např. Guttalax, Laxylgal
 - osmotická .. např. Lactulosa, Duphalac
 - jiná .. např. supp. Glycerini
- **Pyroza**
 - antacida .. např. Anacid, Gastrogel
 - H2-antihistamika .. např. Ranisan
 - PPI .. např. Helicid, Controloc
- **Spasmolytika (anticholinergika)**
 - analgetika - spasmolytika .. např. Algifen
 - alkaloidy rulíku a deriváty .. např. Buscopan
 - spasmolytika muskulotropní .. např. Spasmomen
- **Deflatulencia** .. např. Espumisan
- **Pankreatin** .. např. Pangrol
- **Prokinetika** .. např. Degan, Ganaton

Symptomatická léčba

Dyspepsie (funkční) – řešení

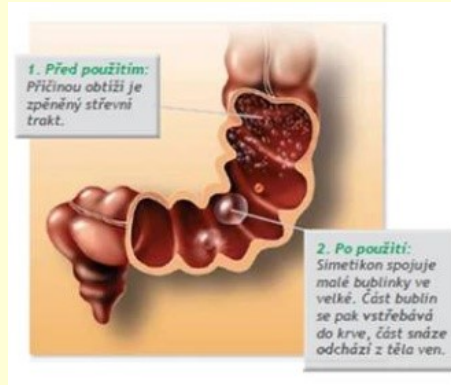
Dyskomfort po jídle:

- projevy: časná sytost, plnost, nevolnost, zvracení, plynatost, dyskomfort až bolesti
- **projevy cca do 1 hodiny:**
 - *prokinetika* (*Kinito*, ..)
- **projevy cca po 1 hodině:**
 - **pankreatin** (*Pangrol*, *Pancreolan*, ..)
 - **simethicon** (*Espumisan*, *Sab-Simplex*, ..)

Dyspepsie (funkční) – řešení

Simethicon (ESPUMISAN, SAB-SIMPLEX,...):

- potíže: plnost, plynatost, kručení
- příprava k sono a RTG vyšetření

Dyspepsie (funkční) – řešení

Pancreatin (PANGROL, PANCREOLAN, ..):

- ✓ dyspepsie: dyskomfort až bolest, nevolnost, nechutenství, pocit plnosti, steatorhea.
- ✓ dietní chyba: těžká a mastná jídla
- ✓ chronická pankreatitida

Požadavky na pankreatickou substituci:

1. Správné načasování = s prvním soustem !

Dyspepsie (funkční) – řešení

Požadavky na pankreatickou substituci:

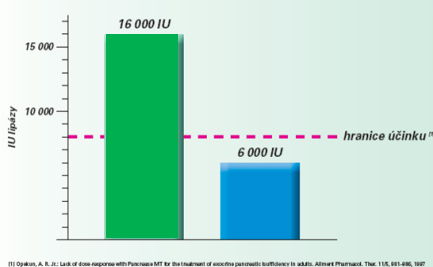
2. stabilní a komfortní forma přípravku

➔ **mikropelety / acidorezistence**

3. vysoká hladina enzymů zejména lipázy

➔ **20.000 IU lipázy
na hlavní jídlo
(10.000 IU na 20g tuku)**

Účinné řešení trávicích obtíží

ZÁVĚR

- ✓ Dyspepsie má velký vliv na kvalitu života a je velmi přínosné se pokusit jí řešit !!
- ✓ Je třeba v první řadě vyloučit organické příčiny.
- ✓ **Dyspepsie způsobené „specifickou“ potravinovou intolerancí, natož potravinovou alergií, jsou vůči „funkční“ dyspepsiím mnohem méně časté.**
- ✓ Je k dispozici symptomatická léčba. (Ale pokud je nekombinovaná a neprovázená režimovými opatřeními má u chronické dyspepsie málokdy trvalý úspěch).

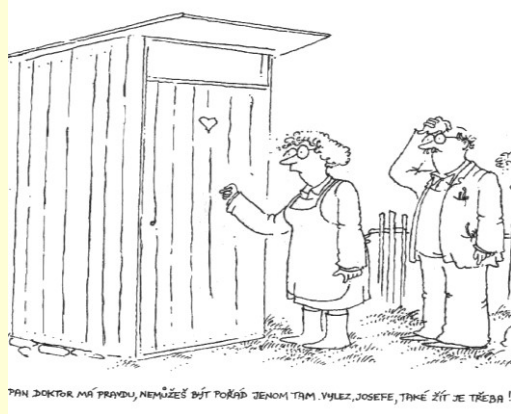
ZÁVĚR

P. J. Whorwell

... pokud je lékař připravený strávit čas s pacientem trpícím funkční poruchou, může mu významně medikamentózně pomoci.

Je neakceptovatelné odmítat tyto pacienty jako někoho, kdo trpí nevyléčitelným a převážně psychologicky podmíněným onemocněním...

© Prof.A.Hep

Potravinová alergie VYŠETŘENÍ

Určení alergie - alergenů

Anamnéza
„je více než 1/2 diagnózy“

CO JE ANAFYLAXE?

- chybí obecný konsensus, což je příčinou různosti v diagnostice i léčbě včetně použití adrenalinu (WAO White Book v 2011-2012)

Shrnutí:

>W
"An
všer
aler
✓di
✓br
✓hy
✓sti
+ ev
chod
nadý
->N
"An
něko
✓pc
✓res
✓sn
✓ev

- ✓ Příčina (alergen)
- ✓ Akutní nástup
- ✓ Polysystémové postižení
 - vždy při ohrožení života (↓↓TK, šok, orgánové selhávání)
 - vždy při kombinovaném orgánovém postižení
 - kůže generalizovaně / angioedém
 - dolní cesty dýchací
 - kardiovaskulární systém
 - GIT, jiné systémy

Dospělí: pod 90 mm Hg, resp. > 30 % oproti výchozímu stavu.

DIAGNOSTIKA ANAFYLAXE: KRITÉRIUM 1 AŽ 3

Identifikace příčiny reakce

je nejjistějším kritériem správné diagnózy anafylaxe

❖ Anamnéza – primární !!

- Podrobná anamnéza všech potravin / léků / kontaktů (etikety potravin a léků, žihadlo)
- Za posledních alespoň 4 - 6 hodin
- Odebrat co nejdříve po příhodě

Tryptáza – akutní odběr !!

❖ Objektivizace spouštěče – sekundární → alergolog:

- Předpoklad:** záznamy o klinice (zpráva RZP,...) + o možném spouštěči
- Kožní testy:** SPT - skin prick test, (Intradermální testy)
- Laboratoř:** specifické IgE > komponenty alergenů, (sTAB testy)
- (Provokační testy)**

LÉKOVÁ HYPERSENZITIVITA

Číslo protokolu: _____ Datum protokolu: _____

VYŠETŘUJÍCÍ: Jméno: _____ Pracoviště: _____
Adresa: _____ Tel / Fax / E-mail: _____

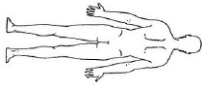
PACIENT: Jméno: _____ Věk: _____ let
Váha: _____ kg Výška: _____ cm Datum narození: _____
Povolání: _____ Původ: _____ Pohlaví: ☐ M ☐ Ž

Ranový děp: ☐ s nízkým ☐ farmaceutický přírůstek ☐ farmak. ☐ jiné / specifikujte: _____

NYNĚJŠÍ ONEMOCNĚNÍ: _____

LÉKOVÁ REAKCE: (Lze zachytit více možností, ev. zdůrazněte podtržením; pořadí vyjádřeno čísly)
■ KOŽNÍ PRÍZNAKY:
☐ makulopapulární exantém
☐ makulární exantém
☐ urtikariální exantém
☐ AGEP (akutní generalizované exantematální pustulóza) ☐
☐ ekzematoidní exantém
☐ erytema exudativum multiforme
☐ bolusový exantém
☐ Stevens-Johnsonův syndrom / TEN (M. Lyell)
☐ fixní lékový exantém
☐ purpura - > počet trombocytů _____
☐ pľívovostní / hematologicko-sukrovicní
☐ porušení vnitřních orgánů
☐ kožní dermatitis ☐ topická příčina ☐ hematogenní příčina
☐ urtikariální vaskulitida
☐ TEN pruritus
☐ urtikarie
☐ angioedém / lokalizace: _____
☐ konjunktivitida
☐ jiné / specifikujte: _____
☐ morfolgie / lokalizace: _____

■ EFLORESCENCE: Distribuce / Dynamika (8 8)

■ GASTROINTESTINÁLNÍ A RESPIRÁČNÍ PRÍZNAKY:
☐ ústní / zvracení
☐ průjem
☐ brnění krku
☐ kašel
☐ dysfonie
☐ dušnost PEF nebo FEV1: _____
☐ pískot / bronchospasmus
☐ rýna

■ PRŮBĚŽNÉ PRÍZNAKY:
☐ porušení: ☐ jiné ☐ lokální ☐ jiné / specifikujte: _____
☐ bolest / pálení ☐ lokalizace: _____
☐ otok ☐ lokalizace: _____
☐ artralgie / myalgie ☐ lokalizace: _____
☐ vaskulopatie
☐ jiné / specifikujte: _____

■ KARDIOVASKULÁRNÍ PRÍZNAKY:

■ SYSTÉMOVÉ PRÍZNAKY:
☐ srdeční / perikardiální reakce ☐ závažná
☐ mdloba
☐ parestezie / hyperventilace
☐ pocení
☐ jiné / specifikujte: _____

■ POSTIŽENÍ DALŠÍCH ORGÁNŮ:
 (periferní neuropatie, porušení plic, cytopenie atd.)
☐
☐
☐
☐

■ KLINICKÝ PRŮBĚH: _____

■ Seman všech léků včetně volně prodejných, přírodních léčivých prostředků a potravin obsahujících aditiva v době reakce: _____

■ SUSPEKTNÍ LÉKY:

Generický název léku a odvětví / indikace:	Denní dávka / cesta podání / délka terapie:	Interval mezi dávkou a reakcí:	Přechodní léčba tímto lékem:
1. mg/d. d.			☐ ne ☐ ano -> primární
2. mg/d. d.			☐ ne ☐ ano -> primární
3. mg/d. d.			☐ ne ☐ ano -> primární
4. mg/d. d.			☐ ne ☐ ano -> primární
5. mg/d. d.			☐ ne ☐ ano -> primární
6. mg/d. d.			☐ ne ☐ ano -> primární

■ SOUČASNÁ MEDIKACE: ☐ antihistaminika ☐ β-blokátory

■ OBRÁŤENÍ POŽITÁ KE ZVLÁDNUTÍ AKUTNÍ LÉKOVÉ REAKCE: ☐ bez léků

☐ vynechání suspektního léku č. _____
☐ antihistaminika ☐ lokálně ☐ systémově
☐ kortikosteroidy ☐ lokálně ☐ systémově
☐ bronchodilatancia ☐ lokálně ☐ systémově
☐ léčba léky ☐ náhrada jiným lékem: _____
☐ typ / název: _____
☐ náhrada: _____
☐ jiné / specifikujte: _____
☐ míření dávky (lék) ☐ jiné / specifikujte: _____

OSOBNÍ ANAMNÉZA:

1) BYLY PODOBNÉ PRÍZNAKY POZOROVÁNY I BEZ POŽITVÁNÍ SUSPEKTNÍHO LÉKU? ☐ ano ☐ ne ☐ není známo

Czech_ENDA_Questionnaire

2) OSOBNÍ ANAMNEZÁ:

☐ astma ☐ autoimunita (Sjögren, Lupus atd.) ☐ urtikaria pigmentosa / syst. mastocytóza
☐ nemí polypóza ☐ lymfoproliferace (ALL, CLL, Hodgkin, atd.) ☐ chronická urtikárie
☐ cystická fibróza ☐ operace zrazeninové ploutve ☐ HIV pozitivita
☐ diabetes ☐ jatra: ☐ ledviny:

☐ jiné / specifikujte:

3) ALERGICKÉ NEMOCI:
(např. pollinóza, atopická dermatitida, alergie na potraviny, jed, biotekologické potraviny, latex atd.)

4) REAKCE NA LÉKY PŘI PŘEDCHOZÍM CHIRURGICKÉM ZÁKROKU:
☐ zánět ☐ v lokální anestezii ☐ v celkové anestezii (počet:)

5) REAKCE PŘI PŘEDCHOZÍM OČKOVÁNÍ:
☐ dětská chřipka ☐ tetanus ☐ zářivky ☐ zarděnky ☐ spalničky ☐ hepatitis B
☐ zářivky ☐ jiné: ☐ není známo

RODINNÁ ANAMNEZÁ: alergie / lékové alergie:

POZNÁMKY:

VÝŠETŘENÍ:

AKUTNÍ VÝŠETŘENÍ (již provedená)	DATUM	V NORME	PATOLOGICKÉ	SPORNÉ
Krev:				
☐ KO: ☐ Eozinofily:			☐ hodnota: rel. abs.	☐
☐ ECP (eozinof. kat. protein):			☐ hodnota: rel. abs.	☐
☐ CRP / FW			☐ hodnota:	☐
☐ průtoková cytometrie (specifikujte:)			☐ hodnota:	☐
☐ tryptáza			☐ hodnota:	☐
☐ AST			☐ hodnota:	☐
☐ ALT			☐ hodnota:	☐
☐ GGT			☐ hodnota:	☐
☐ ALP			☐ hodnota:	☐
☐ kreatinin			☐ hodnota:	☐
☐ ledviny / moč:			☐ hodnota:	☐
☐ metylhistamin			☐ hodnota:	☐
☐ jiné:			☐ hodnota:	☐
☐ speciální: ☐ mediatory a metabolity (IL-4, IL-5, IL-10, IFN γ)			☐ hodnota:	☐
☐ imunokomplexy			☐ hodnota:	☐
☐ komplem.			☐ hodnota:	☐
☐ kožní biopsie:			☐ hodnota:	☐
VÝŠETŘENÍ:				
Kožní testy:				
☐ Prick:			☐ číselná r. ☐ pozdní r.	☐
☐ Eozinofily:			☐ číselná r. ☐ pozdní r.	☐
☐ intradermální:			☐ číselná r. ☐ pozdní r.	☐
☐ scratch - patch:			☐ číselná r. ☐ pozdní r.	☐
☐ jiné:			☐ číselná r. ☐ pozdní r.	☐
☐ Krevní testy:			☐ číselná r. ☐ pozdní r.	☐
☐ celkové IgE			☐ hodnota:	☐
☐ specifické IgE na léky: ☐ CAP ☐ RAST			☐ hodnota:	☐
☐ jiné:			☐ hodnota:	☐
☐ specifické IgG / Coombsův test přímý:			☐ hodnota:	☐
☐ Coombsův test nepřímý:			☐ hodnota:	☐
☐ jiné:			☐ hodnota:	☐
☐ Biopsie testy:			☐ hodnota:	☐
☐ lymfocytární transformační test (LTT):			☐ hodnota:	☐
☐ jiné:			☐ hodnota:	☐
☐ SL:			☐ hodnota:	☐
☐ SL:			☐ hodnota:	☐
☐ SL:			☐ hodnota:	☐

6) ALERGICKÉ NEMOCI:
(např. pollinóza, atopická dermatitida, alergie na potraviny, jed, biotekologické potraviny, latex atd.)

7) REAKCE NA LÉKY PŘI PŘEDCHOZÍM CHIRURGICKÉM ZÁKROKU:
☐ zánět ☐ v lokální anestezii ☐ v celkové anestezii (počet:)

8) REAKCE PŘI PŘEDCHOZÍM OČKOVÁNÍ:
☐ dětská chřipka ☐ tetanus ☐ zářivky ☐ zarděnky ☐ spalničky ☐ hepatitis B
☐ zářivky ☐ jiné: ☐ není známo

9) RODINNÁ ANAMNEZÁ: alergie / lékové alergie:

10) POZNÁMKY:

11) SKALA PRŮTĚPODOBNOTI PRŮCHŮNNÉHO VZTAHU MEZI LÉKEM A REAKCÍ:
(na léku vymačte lék působením)

jistý	pravděpodobný	možný	nepřijemný	nepřijemný / nevhodný
.....				

12) SPECIFIKACE:

13) POSÍLÁNO HLÁŠENÍ? ☐ ne ☐ ano ☐ komu?

14) POZNÁMKY:

Určení alergie - alergenu

Terapeutický test

alergická rýma _ H1A

Určení alergie - alergenu

- **Kožní testy**
 - **IgE (časný) mechanismus:**
 - ✓ **SPT (skin prick testy)** .. aeroalerg., (hmyz, potraviny, léky)
 - ✓ **IDT (intradermální testy)** .. léky, (hmyz)
 - **Buněčný (pozdní) mechanismus:**
 - ✓ **Epikutánní testy** .. kovy, kosmetika, ..
 - ✓ **APT (atopy patch testy)** .. léky, potraviny, (aeroalerg.)
- **Krevní testy**
 - **IgE (časný) mechanismus:**
 - ✓ **sIgE (specifické IgE)** .. aeroalerg., hmyz, potraviny, léky
 - .. komponentní (molekulární) **rsIgE diagnostika** (zkřížené alergie, anafylakt.riziko)
 - ✓ **BAT (test aktivace basofilů)** .. léky, (hmyz, potraviny, aeroalerg.)
 - **Buněčný (pozdní) mechanismus:**
 - ✓ experimentální

Určení alergie - alergenu

Posuzování hodnot IgE u potravin

Určení alergie - alergenu

Vyšetřování IgG / IgA / IgM /IgG4 u potravin

**ČESKÁ SPOLEČNOST ALERGOLOGIE
A KLINICKÉ IMUNOLOGIE**

Stanovisko výboru ČSAKI k vyšetřování specifických protilátek typu IgG nebo IgG4 v diagnostice potravinové alergie

Vyšetřování specifických protilátek IgG, IgA, IgM a IgG4 v diagnostice potravinové alergie nebo intolerance nemá v současnosti dostatečné vědecké a klinické zdůvodnění. Jednoznačné hodnověrné údaje na úrovni medicíny založené na důkaze chybí. Tato skutečnost je plně v souladu s doporučením Evropské akademie pro alergologii a klinickou imunologii, který je zastupován v České republice Českou akademií pro alergologii a klinickou imunologii, který je zastupován v České republice Českou akademií pro alergologii a klinickou imunologii (Stapel SQ, Asero R et al 2008). Specifické IgG protilátky nejsou vhodné pro diagnostiku potravinové přecitlivělosti, ať již jde o imunologické testy s využitím IgE či non-IgE (tedy také testy s využitím imunologickou nesnášenlivost (tedy také testy s využitím imunologickou nesnášenlivost).

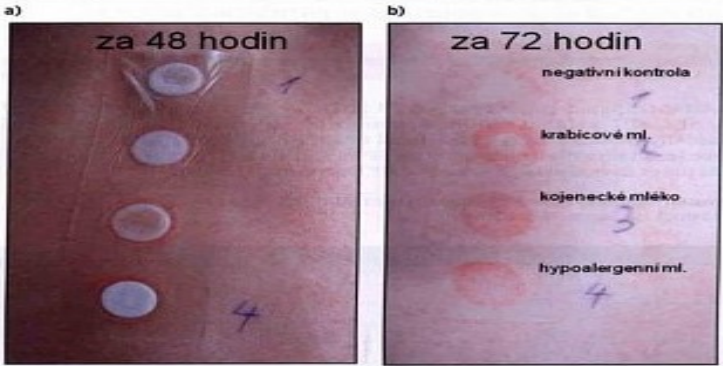
Toto Stanovisko bylo schváleno na schůzi výboru ČSAKI ČLS JEP dne 14. října 2014.

Odkazy:
Stapel SQ, Asero R et al. Testing for IgG4 against foods is not recommended as a diagnostic tool. EAACI Task Force Report. Allergy 2008; 63: 793-796).
Soares-Weiser K, Panesar SS, Rader T et al. The diagnosis of food allergy: a protocol for systematic review. Clinical and Translational Allergy 2013; 3:18
http://www.tigis.cz/images/stories/Alergie/2014/01/03_novotna_al_1-14.pdf

Určení alergie - alergenu

Posuzování non-IgE – atopy patch testy (APT)

APT mohou upřesnit, rozšířit i urychlit rozhodnutí o diagnostické eliminaci, zejména u atopických ekzémů a enteropatií kojenců a batolat (FPIES, FPIAP, EoE aj.) s polyvalentní protilátkovou nebo susp. buněčnou senzibilizací.

Obr. 4.7 Náplastové testy u dítěte s alergickou proktokolitidou (FPIAP, etiologie non-IgE ABKM) a) před odstraněním náplasti (48 hodin od nalepení), b) 24 hodin po odstranění náplasti (72 hodin po nalepení)

Určení alergie - alergenu

Vyšetřování alternativní

Analýza vlasů, analýza žaludečních šťáv
Kineziologie
Elektrický test
Sezóna
EA – změny magnet. pole
Iridologie

Bělohávková S, prezentace Praha 2015

Určení alergie - alergenu

- Anamnéza
- Kožní testy a krevní odběry
- Eliminační dieta
- Provokační testy

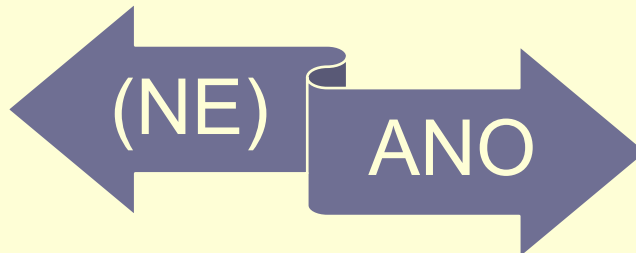
„orientační“ x „metodické“:

- **Potravinové:**
 - ✓ otevřené, (jednoduše zaslepené)
 - ✓ DBPCFC (dvojitě zaslepené placebem kontrolované)

 NE u potravinové anafylaxe !!

Potravinová alergie TERAPIE

Potravinová alergie - DIETA

- ✓ Při průkazu alergenu (intolerance) a kauzality ke klinickým potížím
- ✓ Při průkazu alergenu (anafylaxe)
- ✓ Histaminoliberační prevence ?

Anafylaxe – léčba (pohotovostní set)

➔ pacient s prodělanou anafylaktickou či anafylaktoidní reakcí by měl mít protišokový balíček (pohotovostní set)

• Pohotovostní set:

✓ Adrenalinový autoinjektor 1-2x

- malé děti: Epipen Junior 0.15mg, Emerade 150ug .. 1-2x
- děti od 30kg a dospělí: Epipen 0.3mg, Emerade 300ug .. 1-2x

✓ Glukokortikoidy

- tbl.: Prednison 20mg 2-4x, Medrol 16mg 2-4x
- supp.: Rectodelt 100mg 1x

✓ H1 antihistaminikum NESEDATIVNÍ 2 (až 4) tbl./disp.tbl.

✓ Beta2-mimetikum - inhalační , event. tbl.

Anafylaxe – léčba (pohotovostní set)

Komu by se měl předepisovat autoinjektor?

❖ Absolutní indikace → *via PED/PL*

- ✓ **Závažné anafylaxe** (generalizované, kardiovaskulární a respirační reakce)

❖ Absolutní indikace → *ad Alergolog*

- ✓ Jiné (potravinové, lékové, latex a hmyzí) závažné klinické reakce s průkazem rizikového alergenu (proanafylaktické komponenty).

❖ Relativní indikace → *ad Alergolog*

- ✓ Potravinové, lékové, latex a hmyzí klinické reakce s průkazem rizikového alergenu
- ✓ Průkaz rizikového alergenu (proanafylaktické komponenty) **i bez klinické odezvy**

AKO DAOSIN® ÚČINKUJE?

DAOSIN® obsahuje bielkovinový extrakt s obsahom enzýmu diaminooxidáza (DAO), ktorý je zodpovedný za rozklad histamínu. Užívanie DAOSINU nahrádza nedostatok aktivity tohto enzýmu v ľudskom tele.

Užitie kapsúl DAOSIN® tesne pred jedlom zvýši hladinu enzýmu DAO v tenkom čreve a tým napomáha rozkladu histamínu prijatého v strave. Histamín v strave sa tak nevstrebáva z tenkého čreva a nespôsobuje v ľudskom tele ťažkosti u ľudí s histaminovou intoleranciou. V prípade, že sa ťažkosti nezmieria ani pri užívaní DAOSINU, ide pravdepodobne o spojenie HIT s inou potravinovou intoleranciou (intolerancia laktózy, fruktózy ...) alebo iné ochorenie tráviaceho traktu.

DÔLEŽITÉ UPOZORNENIE:

Keďže sa enzým DAO v prípravku DAOSIN® vzhľadom na svoju molekulovú hmotnosť nevstrebáva do krvného obehu a pôsobí iba lokálne v tenkom čreve, nespôsobuje systémové nežiaduce účinky. Napriek tomu, že neboli pozorované nežiaduce účinky po požití DAOSINU, pred jeho užívaním sa poraďte s lekárom alebo lekárnikom.

DAOSIN® neobsahuje glutén ani histamín.

Odporúčané dávkovanie:

Užite jednu kapsulu dvakrát denne tesne pred hlavným jedlom obsahujúcim histamín a zapite malým množstvom vody. Prečítajte si pozorne príbalovú informáciu.

Energia pre šťastný život

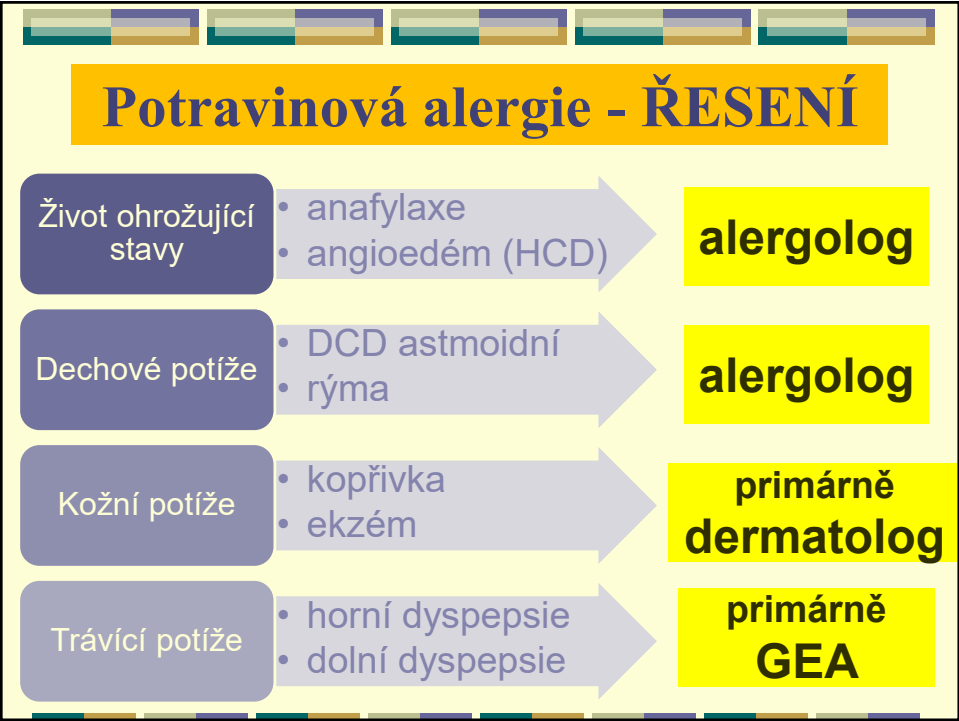
www.daosin.sk

Výrobca: SCIOTEC Diagnostic Technologies GmbH,
Ziegefeldstrasse 3, 3430 Tulln, Rakúsko
Distribútor pre SR: Aloris Vital, s.r.o.,
Majoránová 62, 821 07 Bratislava, www.alorislital.sk

Potravinová intolerance – HISTAMINOVÁ

Potravinová alergie NÁVRH ŘEŠENÍ

INTERNÍ KMEN (dospělí, resp.+ od 14/10/6 let)

ALERGOLOG

PEDIATRICKÝ KMEN (děti, resp.+ dospělí)

**Potravinová alergie
VZDĚLÁVÁNÍ**

Potravinová alergie - vzdělávání

